

Quan se't mor el pare

14 reflexions sobre la commoció inesperada que provoca la fi de la vida del progenitor

El filòsof Javier Gomá tenia 50 anys quan se li va morir el pare. I va descobrir que no estava preparat per encaixar tota la cascada d'emocions que la mort paterna va desfermar dins seu. Gomá (Bilbao, 1965) va deixar constància dels seus primers quaranta dies de dol a *Inconsolable*, un monòleg interpretat per Fernando Cayo que s'ha representat al Teatre Romea (<https://www.teatromea.cat/ca/>), sota la direcció d'Ernesto Caballero. Destaquem 14 reflexions d'aquest text dramàtic.

Foto: Marcos G Punto/Teatre Romea

1. Quan ens disculpem dient que no tenim temps, mentim. L'únic que tenim és, precisament, temps. Som temps. Un cert dipòsit de temps.
2. El meu pare ha mort. No estava preparat per a això, tot i que tinc cinquanta anys i certa veterania en l'ofici de viure. A la meva edat, puc afirmar que sé com funciona la vida. I, no obstant això, aquesta mort m'ha provocat una commoció no prevista.
3. De cop, vaig descobrir tot un continent emocional nou, tan sorprenent per a mi com ho seria trobar dues habitacions desconegudes al pis on visc.
4. Recordo el que pensava mentre rebia els condols dels qui van venir al tanatori. M'abraçaven amb sinceritat i em deien com lamentaven la pèrdua, i llavors vaig comprovar, contra el que sempre havia suposat, que l'afecte dels amics reconforta, que de veritat calma l'angoixa, i que els protocols establerts per l'ús social per a aquestes situacions de crisi, percebuts des de fora

com a servituds pesades, responen a una necessitat profunda d'afirmació de la vida quan una adversitat posa en perill la nostra confiança en la vida.

5. La mort del pare és una experiència personalíssima a la biografia de cadascú, i a la vegada -quina paradoxa- és la més general i comuna que hi ha. No es tracta d'un mal repartiment de cartes que un jugador sense sort hagi de lamentar, sinó de les regles del joc que s'apliquen a tots els jugadors sense distinció.

6. Un no deixa de ser un misteri per a si mateix. Sabia, per descomptat, que el meu pare es moriria, però no sospitava ni remotament què significava per a un fill que es mori el seu pare. He sentit dir a alguna dona una cosa semblant sobre el part, que ningú l'havia avisat d'allò. Vaig arribar verge a aquesta experiència enorme. No havia previst l'abisme insondable que t'obre el dol sota els peus i vaig ser el primer a sorprendre'm de la meva negligència.

7. Que quant dura aquesta crisi? Molts afirmen que un any. Que, per superar el dol, s'ha de completar el cicle sencer de les quatre estacions patint l'absència.

8. Certa estranyesa és inherent al negoci de la vida: encara que el món a vegades ens sembli un lloc hospitalari, no ens hi acabem d'adaptar del tot. Mai. I aquest estranyament íntim arriba al súmmum quan es mor la persona estimada.

9. Els pares no són persones, són... l'últim animal mitològic. La infantesa flota en una mitologia.

10. Des del meu naixement, la meva experiència del món havia adoptat la forma de fill. Un mal dia vaig estrenar orfenesa i vaig començar a experimentar el món d'una altra manera, despullat d'aquestes genealogies que et connecten secretament amb un origen.

11. La meva mare m'havia dit sobre el seu pare, el meu avi: "Quan es va morir, va ser com si perdés la meva infantesa". Ara ho he entès. [...] Quan es va morir el meu pare, va ser com si haguessin arrencat les primeres pàgines del llibre de la meva vida. Part de mi va quedar enterrada amb ell per sempre.

12. Imaginem que tinguéssim un únic somni al llarg de la nostra vida i que, nit rere nit, s'hi anés creant un univers d'afectes i experiències. Si hi hagués continuïtat també en el son, com passa mentre estem desperts, viuríem dues vides paral·leles, una amb els ulls oberts i una altra amb els ulls tancats, tan veritable la nocturna com la diürna. I així, encara que en una vida el meu pare s'hagués mort, podria seguir gaudint d'ell a l'altra vida, fins i tot aprofitaria per abraçar-lo amb més tendresa que abans, i el pare em faria la trucada que sempre vaig esperar que em fes i em diria algunes paraules que van quedar pendents.

13. Què és al final la vida de l'home, amics? La lenta gestació d'un exemple pòstum. Tota la nostra vida es resumeix en una preparació de la veritat que lliurem als qui ens sobreviuen. La paraula grega per designar la veritat és *aletheia* i significa literalment no-oblit, és a dir, record.

14. Com seré recordat? Quina imatge deixaré als meus? M'adono que encara estic a temps de retocar el quadre abans d'entregar-lo, com ho faria un artista, d'afegir noves formes, línies i colors al llenç de la meva vida, per dibuixar-hi una imatge harmoniosa que convidi els qui la recordin a viure amb goig, amb confiança, amb alegria.

V?deo: https://www.youtube.com/watch?v=pFTXfSBIY_4